

Motion till riksdagen 2020/21:255

av **Désirée Pethrus (KD)**

Tibet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i kontakterna med Kina tydligare bör uppmärksamma frågan om de allvarliga människorättskränkningarna i Tibet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att samtal återupptas mellan den tibetanska exiladministrationen och Kina och trycka på för att Tibet ska bli en reell autonom region inom Kina och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen via EU och FN bör verka för att fritt tillträde ges till Tibet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen via EU, i den återkommande MR-dialogen med Kina om mänskliga rättigheter, bör lyfta situationen i Tibet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen via EU bör verka för en lagstiftning liknande Reciprocal Access to Tibet Act och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För snart 70 år sedan invaderade Kina Tibet och Dalai lama flydde sedermera till Indien där många tibetaner idag lever i exil. Dalai lama har sedan arbetat för att skapa en administration i exil i Dharamsala, som ska skapa förutsättningar för ett demokratiskt Tibet. Kina är en enpartistat och respekten för de mänskliga rättigheterna brister. Uppgifter från människorättsorganisationer pekar på att nationella minoriteter, särskilt i Tibet, får sina mänskliga rättigheter åsidosatta i högre grad än andra grupper. Det handlar bland annat om inskränkningar av religionsfriheten, förföljelse av personer som utnyttjar sin rätt till yttrandefrihet, brist på förenings- och mötesfrihet och den kinesiska regeringens politik att försvaga och undergräva tibetanernas kultur och etniska tillhörighet. I Tibet

lever cirka 6 miljoner tibetaner och ytterligare cirka 150 000 runtom i världen. Enligt exiladministrationen har över 1,2 miljoner tibetaner dött av förtryck och förföljelse.

Under det senaste decenniet har stora, mestadels fredliga protester ägt rum i Tibet mot det kinesiska styret. Den kinesiska regimen har svarat med att kloster har stängts och brutala tillslag mot såväl munkar som nunnor i Tibet rapporterats.

Sedan 2009 har minst 145 tibetanska munkar och lekmän, både kvinnor och män, agerat med självbränningar, i protest mot Kinas restriktiva Tibetpolitik och till stöd för Dalai lamas återvändande och för religionsfrihet i Aba/Ngaba-regionen i Sichuan-provinsen och andra områden på den Tibetanska plattan. Kinas strafflag missbrukas för att förfölja tibetaner och buddister, vars religiösa verksamhet likställs med ”separatism”. Det visar på den desperata situation man anser sig leva i. De har markerat mot det lidande och de umbäranden som folket lever med och för att få omvärlden att reagera. Uppgifter om försvinnanden och arresteringar kommer också liksom rapporter om tortyr av olika lokala tibetanska ledare. Trots detta är det få rapporter i media och situationen i Tibet får lite uppmärksamhet.

Under hösten 2010 förekom protester mot planer på att all undervisning i framtiden ska ske på kinesiska i stället för på tibetanska.

Den tibetanska människorättsorganisationen Tibetan Centre for Human Rights and Democracy kunde i sin årliga rapport för 2019 konstatera att Kinas övervakning i Tibet och förföljelsen av olikänkade har ökat.

Långt innan coronakrisen och hela världen stängde ner hade Kina satt i system att begränsa utländska besök till Tibet. Oberoende människorättsobservatörer, utländska journalister och även diplomater tillåts inte inresa. Intresseorganisationen International Campaign for Tibet kan i sin rapport Access Denied: New U.S. Legislation, the Quest for Reciprocity in Europe and the Lockdown visa på en stor ojämlikhet mellan kinesiska och västerländska diplomaters besök. Under det senaste årtiondet har nästan tre gånger så många kinesiska regeringsdelegationer som sagt sig ”representera Tibet” besökt västerländska länder, jämfört med antalet delegationer från väst som tillåtits besöka Tibet.

Amnesty och flera andra människorättsorganisationer uttrycker stark oro för vad som händer de tibetaner som har fängslats. Det är på grund av denna isolering svårt att få en överblick över vad som verkligen händer i Tibet.

EU bör följa det amerikanska exemplet som igenom den så kallade Reciprocal Access to Tibet Act kräver att Kina tillåter amerikanska journalister, diplomater och vanliga medborgare att komma in i Tibet. Skulle Kina vägra kommer de kinesiska stats-tjänstemän som är direkt ansvariga för sådana beslut själva nekas inträde till USA.

Med en liknande lagstiftning skulle EU låta den kinesiska regimen veta att vi varken accepterar dess orättvisa behandling av européer eller dess isolering av det tibetanska folket.

Kina har vägrat att ändra sin politik gentemot Tibet. Trots att Dalai lama och den tibetanska exiladministrationen sedan 1974 har föreslagit The Middle Way Approach, en medelväg med en autonom region inom Kina. Här behövs påtryckningar för att få till stånd återupptagna förhandlingar så att en varaktig lösning kan nås inom en snar framtid.

Dalai lama har numera lämnat över posten som politisk ledare till en vald premiärminister, men är fortfarande kvar som andlig ledare för det tibetanska folket.

I april 2019 genomfördes ett EU–Kina-toppmöte med syfte att öka handeln och samarbeta kring teknologisk utveckling. EU lyfte samtidigt frågan om mänskliga rättigheter

och behovet av att fortsätta dialogen inom ramen för ”EU-China Human Rights Dialogue”. Här är det viktigt att inte frågan om Tibet glöms bort.

I det toppmöte som ägde rum den 9 juni 2020 mellan EU:s utrikeschef Josep Borell och Kinas utrikesminister Wang Yi ska Borell ha tagit upp situationen i Tibet. Det är välkommet och EU bör återkommande i sin dialog med Kina lyfta Tibet.

I en resolution antagen av Europaparlamentet den 18 april 2019 uppmanar parlamentet Kina att sluta med godtyckliga arresteringar i Tibet och respektera religionsfriheten. Parlamentet ser med oro på utvecklingen och kan konstatera att situationen i Tibet har försämrats de senaste åren. Övervaknings- och kontrollåtgärder i Tibet har ökat, liksom fallen av godtyckliga frihetsberövanden, tortyr och misshandel.

Parlamentet pekar även på att tillträdet till Tibet är mer begränsat än någonsin. Kina måste därför ge diplomater, journalister och vanliga EU-medborgare fritt tillträde på samma sätt som alla kinesiska medborgare ges fritt och öppet tillträde till EU och dess medlemsländer. Även internationella observatörer, såsom FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, måste ges tillträde till den autonoma regionen.

Sverige bör nu följa upp Europaparlamentets resolution, både i bilaterala kontakter med Kina och inom EU. Inom EU är det särskilt angeläget att Sverige driver på för att den MR-dialog som EU två gånger per år har med Kina verkligen utgör en kanal för att grundligt diskutera igenom situationen i Tibet. Sverige måste även driva på för att FN och andra internationella organisationer tar upp frågan om allvarliga människorättskränkningar i Tibet, liksom att snarast återuppta förhandlingar om Tibets framtid. Detta bör ges regeringen till känna.

Désirée Pethrus (KD)